

ordens innehåll

I svenska dagstidningar stöter man allt som oftast på ord och uttryck som används för att mer eller mindre avsiktligt dölja vissa tankar. Metoden kallas ibland för indoktrinering, och den förekommer visst inte enbart i socialdemokraternas skola. Emellanåt inträffar att även icke-socialistiska publikationer begagnar sig av en vokabulär som är högst betänklig.

Det hände i höstas att en tidning på sin förstasida hade en rubrik, i vilken ordet "borgarna" förekom. Därmed förstods de borgerliga partierna. Borgarna är ett uttryck som annars i första hand användes av den kommunistiska avisan Ny Dag, när denna var på sitt vanliga klasskampshumör. På senare tid har även en del socialdemokratiska tidningar funnit det förenligt med sina ideologiska och politiska intressen att utnyttja ordet. Avsikten är givetvis att läsarna skall sammankoppla moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet med de besuttna i samhället, borgarna, de som lever lättjefullt, gott och lyxigt på arbetarklassens blod, svett och tårar. Alltid kan det finnas några själar som aningslöst är beredda att sluka sådana förvrängda politiska anakronismer med hull och hår.

Av det skälet är fö inte heller uttrycket "de borgerliga partierna" särskilt lyckat. Det kan fortfarande ge vissa människor felaktiga föreställningar om den politiska partierna företräder. Förre folkpartiledaren, professor Bertil Ohlin, lär en gång ha erbjudit en större summa åt den som fann ett bättre ord än borgerlig. Ännu har ingen lyckats, trots att det motsvarande

danska ordet är det positivt värdeladdade "liberal", och hr Ohlin har tyvärr fått behålla sina pengar.

När valorganisationen Medborgerlig Samling bildades i fyrstadskretsen för tio år sedan blev det ett tjockt streck i räkningen för socialdemokraterna att den inte kallade sig Borgerlig Samling. Borgarna, det hade låtit något! Men det gick ju inte att använda ordet medborgare som gläpord.

Ett annat exempel. En tidning i Göteborg innehöll för en tid sedan ett samtal med skådespelaren Stig Järrel. Intervjuaren berättade att hr Järrel inte hängav sig åt "skattegnäll". Detta är naturligtvis indirekt en gliring åt de hundratusentals medborgare som vänder sig mot vårt lands orimliga skattetryck. I Norge och Danmark har protesterna mot högskattepolitiken blivit så utrerade, att de gett upphov till utpräglade missnöjespartier. I Sverige framstår en ny och måttfullare skattepolitik som en av de angelägnaste samhällsreformerna. Att avfärda de många vanliga människornas berättigade reaktion mot de höga skatterna som gnäll är lika cyniskt och omdömeslöst som att tala

om exempelvis arbetsmiljögnäll, när stora löntagargrupper framför sina krav på en bättre miljö på arbetsplatserna.

En veckotidning hade nyligen en bild av ambassadör Harald Edelstam och Kubadiktatorn Fidel Castro. I rubriken talades det om två "folkhjältar". Andrej Sacharov och Alexander Solsjenitsyn har med ett moraliskt mod, som egentligen överträffar allt förnuft, protesterat mot det kommunistiska förtrycket i Sovjetunionen. De om några är verkligen förtjänta av att kallas hjältar. De har kraftigt poängterat vikten av att världsoptionen inte tystnar i sina protester mot kommunistvåldet. Samtidigt kallas en annan kommunistledare i en icke-socialistisk svensk veckotidning för folkhjälte!

I diktaturstater gäller det för medborgarna att vakta på sina ord. Annars råkar de illa ut. I demokratierna finns lyckligtvis inte det tvånget. Vi har i stället anledning att besinna vårt ansvar och inte underblåsa allsköns fördomar och okunnighet. Ännu mindre bör vi göra drängtjänst åt auktoritära samhällssystem.

Matti Häggström